

Огромный человек с лицом рабочего и великой душой русского поэта.

Литературен

ЮНДЕТИЦ

Год. I. НА ЛИТКОЛЕКТИВА „МАЯКОВСКИ“ ПРИ ЧИТ. „Д. ВОЙНИКОВ“ — ШУМЕН. ⇨ Брой 2--3

КОНФЕРЕНЦИЯТА

на младите съветски писатели

За нас, младите литературни работници, най-голямото събитие тия дни е конференцията на младите съветски писатели. Тя е важна в много отношения и трябва да спрем вниманието на нашите стари и утвърдени литератори.

На конференцията на младите съветски писатели присъствуваха около 150 млади творци. В ръководството на 50 души изтъкнати писатели и критици, младите съветски творци четеха и подложиха на другарска кри-

тика своите творби. А след четенето те се срещнаха с Н. Тихонов, Н. Асеев, Ал. Сурков, А. Твардовски, Л. Соболев и др., от които чуха оценка на своите работи. На заключителното заседание, младите писатели изказаха своите впечатления от конгреса и своите желаниа. Така напр. П. Воронько (Украйна) разкритикува и отхвърли мнението на Еренбург по въпроса за ролята на пътуванията при творчеството. Според Иля Еренбург, на писателя не било необходимо да пътува, за да събира материали за творбите си. „Творческата практика на др. Еренбург служи като опровержение на това, което той каза, заяви Воронько. Пътуванията за нашия писател са необходими, за да може повече да види, повече да наблюдава“.

М. Львов изтъкна, че е необходимо да се проявява непрекъснато внимание към младите, чийто най-пълнен израз ще бъде едно списание на младите творци.

Ал. Филатов (виж статията ни „Съветския работник в литературата“) протестира срещу снизходителното отнасяне към литературните кръжоци, в които се води упорита и резултатна работа.

Безполезно е да подчертаваме ползата от тоя конгрес. Тя е огромна. Първо за младите творци, а и за обществото, защото то, обществото, има възможност да оцени какво му носи утрешния ден. Това свободно общество на свободни хора си създава възможността да

предаде своя опит на идещото поколение. Консервативно звучи нашата поговорка „Да би старо можело, да би младо знаело“. Изглежда, че старите у нас винаги са се делили и, най-много, което са проявявали, е било няколко хубави думи, без каквато и да е практическа стойност.

Братският Съветски съюз дава пример на целия свят за правилна литературна политика. Да го последваме.

Стани младежо бригадир!

Под божия

изстриг покров

бучи днес пролетния вятър

и с глас потаен

и суров

на хората така подмята:

— с бригадите и празник нов

ще дойде скоро на земята!

А виж

там

някакъв младеж

решил е щастие да дири

и вятъра попита най подире:

— Какъв съвет ще ми дадеш?

А той отвръща му с брътвеж:

— Стани младежо —

БРИГАДИР!

Стани!

Стани!

Ни миг не стой,

в бригадата са все младежи

и с жици електрически без брой

простора синкав

ще замрежиш,

Колективите за художествена самодейност в своята културна дейност се срастнаха с широките народни маси. Освежиха тяхния трудов живот. По-вишиха творческия им ентузиазъм и ги тласнаха по пътя на трудовия героизъм за изграждане щастливото бъдеще на нашата родина.

Огромно е значението на колективите за художествена самодейност и това добре се преценява от народната власт на Отечествения фронт. Не напразно ЦКДМ подготвя и ще проведе на пролет фестивал в Со-

фия, където младежите от цялата страна, които се проявяват в различните форми на изкуството ще покажат своите творчески постижения. Наистина тогава ще бъде направена проверка на тая дейност, за да бъдат изпратени по късно най-добрите сили на международния младежки фестивал, който се подготвя от Световната федерация на демократичната младеж и ще бъде проведен в столицата на Чехословакия през юлий и август т. г. Демократичната младеж от всички краища на света ще демонстрира на първо място героичните борби на собствения си народ за свобода, демокрация и мир. Ще покаже пред цялата световна младеж трудовите подвизи в следвоенното положение, отразени в различните форми на художествената самодейност. В областта на изкуството и спорта младежите от всички страни ще покажат своите творчески постижения. Всичко това ще спомогне за създаване на още по здрави връзки и за по-голямото опознаване живота и дейността на младежите от всички континенти. Обменяйки опита на разновидна дейност, младежта ще излезе от фестивала още по-единна, за да стане достойно и както винаги като верен страж на мира и братството между народите.

И нашата младеж трябва да представи достойно своята родина. Защото има какво да се покаже, има с какво да се гордеем. Героичните бойни и трудови подвизи на нашия народ биха очудили света, ако сме сумели да ги отразим в различните жанрове на изкуството. Необходимо е литературните колективи от цялата страна да участвуват в националния фестивал с най-добрите си творби, в които художествено са отразени партизанските борби, победата на 9 септември, културния и стопански подем на страната, творческия ентузиазъм на младежта и целия народ за строителство на нашата млада народна република и пр. За тая цел е необходимо и ЦКДМ да даде по конкретни указания за участието и на литературните колективи в фестивала.

Колективите за художествена самодейност — литературни, певчески, театрални, музикални и пр. ще трябва да направят всички усилия и в едно благородно съревнувание да се подготвят трескаво за националния фестивал. Тия които са развили добра народополезна дейност и са създали висококачествени творби безспорно ще имат щастието да посетят и братска Прага.

Г. Иванов

Нашите задачи

Към края на януари т. г. ние поднесохме на обществото брой I на „Литературен бюлетин“. Устните и писменни отзиви за него, както и указаната ни материална подкрепа ни дадоха основание да продължим издаването му.

Ние не излизаме с големи претенции пред нашата литературна общественост и „Литературен бюлетин“, като дело на един младежки литколектив си поставя много скромни задачи. „Литературен подем“, орган на литературните кръжоци в България има възможност да изрази творчеството, проявите и нуждите на нашата литературна младеж. Първата важна задача, която „Литературен бюлетин“ си поставя, е да даде място на творбите на младите подрастващи литературни творци в страната.

Друга важна задача на „Литературен бюлетин“ е, да покаже как работи един от литколективите в нашата страна — литколектива „Маяковски“ при читалище „Д. Войников“ — Шумен и какви са творческите възможности на неговите членове.

„Литературен бюлетин“ се стреми да даде художествено отражение на борбите, стремежите, творческия подем и участието в строителството на народната република, на народа ни и нашата героична младеж.

„Литературен бюлетин“ си поставя и друга задача — важна за младите литературни творци у нас — да ги осведомява за живота и творчеството на младите литературни работници в другите страни, особено в Съветския съюз.

При така поставените задачи излиза брой 2—3 на „Литературен бюлетин“. Ние смятаме честното отношение на нашата културна общественост към скромното ни дело.

Ние се учим от

„И винаги първия удар улучва ония от нас, които са първи по сила и храброст в най-тежкия час“.

Никола Йонков Валцаров — „най-значителното дарование от младото поколение поети“, загина между две епохи, на кладата на една велика борба, водена в името на най-човечните идеали. Той бе една от големите фигури в българското движение на съпротивата. Героичния му жизнен край, някоя сочат като логически завършек на непреклонната му и цялостна до край личност. Оставените малко на брой стихове издават едно рядко поетично дарование, което криеше в себе си не малко творчески възможности, които при други условия биха ни дали един голям творчески интелект. Неговото вродено поетично чувство и острите жизнени условия на тогавашните обществени порядки, дълбоко поставиха революционното начало у наблюдателния юноша. И в едно непродължително вре-

Никола Йонков ВАПЦАРОВ

ме той израстваше като праволинеен борец и революционер, непосредствен участник в епичната антифашистка борба на Работническата партия. По такъв начин, като първа проява на неговия живот се явява борбата. А самата борба е вдъхновение, стимул към творчески прежи-

вявания. И затова поезията му се отличава с такава непринуденост, искреност и убедителност. Тя в неговия живот-борба е оръжие, което той похватно използваше. Всяко негово стихотворение носи идеологическа наситеност на неговите обществени схващания — белега на непреклонната борба. Той бе чужд на стихотворните капризи. В лириката му липсват стихотриковите, и римуваните поетически ефекти. При това самият стих е стегнат, кратък и удачен. Показателно в това отношение ще остане неговата рядка сила на волята, с която той работи над стиха. Зачеркванията и поправките преобразяват многократно първоначалния набросък, до като най-после се получи желаното от поета.

Въобще Н. Й. Валцаров представлява характерен по своята убедителност (находчивост) и последователност пример на

Следва на 2 стр.

Четете и разпространявайте „ЛИТЕРАТУРЕН БЮЛЕТИН“

Съветския работник в литературата

Голямото влияние на литературата като двигател за човешкия прогрес, като че най-правилно и пълно е оценено в Съветския съюз. За това свидетелствуват фактите, че през време на Великата Отечествена война вестник издаваше почти всяка част, че много книги достигнаха милиони тиражи, че много войници в почивките между тежките боеве започнаха да пишат стихове или художествена проза. Към фронта, наред с нарядите, се изпращаха и книги, а съветските работници, преизпълнявайки стопанските планове, намираха време да образуват литкръжоци и, в малкото часове на отход, да творят и в тях.

Един от тия колективи напр. е голяма стоманолейна фабрика „Сърп и чук“. За него ни говори Н. Флеров в статията „Поезията вальцовки“, печатана в бр. 21—22 на списание „Смяна“.

Според Флеров, тия литколлективи е дал вече три поколения литературни работници, някои от които днес професионални писатели. Такива са поета Яков Шведов, М. А. Михайлов—сега генерален секретар на В. Л. К. С. М. и др.

Теми, които разработват

членовете на „Вальцовка“ са из живота на работниците от завода. Така напр. стоманолейна К. Чирков пише:

„Опрокинутый ковш, что закато горит
Отражали стеклянные стены,
мы не спали в ту ночь, и до самой зари
словно море, шумели мартены“ . . .

А Ал. Филатов посвети на прославения работник Иван Илич Гуртанов следните редове:
„Сегодня ми песню поем о металле.
Наш светлый завод украшают цветы
Его защищали.
Его согревали
Его поднимали
Такие, как ты!“

Работниците от завода взеха участие и във войната. Така, при отбраната на Москва, загина поета-работник М. Железнов. При почването на войната той писа:

„И сил своих
и жизни не жалея
сражаться буду
за любимый стяг,
Чтоб он повсюду
высился, алая,
он солнце мне
в походах и боях.“

Като обет звучат стиховете. Изпълнен обет!

Много силно и изпълнено с човешка болка е стихотворението на Василий Смирнов—„Яблонька“:

НИЕ СЕ УЧИМ ОТ

Никола Йонков ВАЩАРОВ

Продължение от 1 страница

гражданин-борец и поет. Той въплотаваше в себе си рядкото мъжество и сила на духа, съчетана с искрената, простата и съдържателна личност на поет-работник.

Ето защо така вълнуващо е неговото прощално стихотворение — поетичен завет към бойните другари и борещият се български народ. Чувствайки че последните му връзки с живота се прекъсват, Ващаров събира всичките си творчески сили в един драматичен фокус и в резултат ни остави незабравими редове, които имат страшната сила да вълнуват и най-предубедената човешка ду-

ша.
Борбата е безмилостна, жестока.
Борбата както казват е епична.
Аз паднах. Друг ще ме смени
и толкоз —
какво тук значи някаква си
личност!
Разстрел и след разстрела —
червей.
Това е толкоз просто и логично.
Но в бурята ще бъдем пак
със тебе
народе мой, защото се обичахме.

Тук той е наясно както със себе си, така и с другарите си и с народа!

М. Георгиев

Млади литературни работници,
да създадем художествени творби за градиозното строителство в нашата Народна република.

Какъв свят настана . . .

(разказ от Георги Румаров)

Никак не беше склонен бай Рангел да изпълни желанието на осемнадесет годишния си син. „Ти, казва, Камене, да не си пощурял бе?... Да не си пощурял да ходиш нам къде? Ами я помисли малко! Батю ти учи там... От него, я имаме скоро файда, я нямаме! Е? И ти като се махнеш каква ще я въртим с майка ти?... Нека отидат дето са без работа! Малко ли ги има такъв дето по цял ден се шлеят из града. А пък и тук в село има някои с по-малко работа. Нека те да отидат! Това е! Не може сега като ти скимне нещо, да навриш глава и да заминаваш. Тъй ли смяташ, а? А-а-а не може тъй Камене!... Толкоз ти казвам! Не може!“

Как не го въртя Камене. Какво не му приказва. От колко време вече му врънка за мла-

дежката бригада. „Не може, та не може!“, Инат човек. Не му позволява да се запише и туй то. Миналия петък Камене се връща някак отчаен и сърдит. Влиза в двора и смръщил вежди минава край баща си.

—Какво си се умислил такъв Камене? Що се е случило?

—Нищо!—отговори троснато Камене.

—Как тъй нищо?... Чакай дел... Кажу де, какви какво е станало?

—Какво ще ти казвам!... Цялото село вече знае, че ти си причината да не се записвам в бригадата!

—Тъй ли? Ха, че какво като знаят. Те нали виждат, че нашата работа е много и не може!“

—А че само ние ли имаме много работа! Другите нямат ли? Вече шестнадесет души се

записаха, а днес и бай Петровата Велка се записа. Станаха четири момичета, а пък аз още се свивам от срам. И Велкини имат работа, ама на, баща и пак я пуца!

—Еха... Бай ти Петровата Велка! Че той като не я запише, аз ли тебе ще запиша брей!... Нали той най много за тия работи приказва! Пример трябва да дава човека... Нали е баш от днешните!

—От днешните бил! Че ти да не си от вчерашните, ама на!...

—Е-е, аз не съм от никои. И що ми трябва да се меся тук и там. Тъй съм си по добре.

—А пък аз съм ремсист като Велка и трябва да замина, както и другите младежи ще заминат. Ама тяхните бащи не са като тебе. Те знаят защо ги пуцат. Добре разбират, че тази работа е по-важна и от тяхната. Защото имат съзнание хората. А пък ти!...

—Млък! Я го гледай ти него!

За разказа и разказвачит

Миналата година в литературния печат, писателят Панчо Михайлов повдигна въпроса за липсата на достатъчно разкази. Неотдавна друг наш писател (Челкаш — Д. Чавдаров—в „Литер. фронт“ бр. 17) се занимава със същия въпрос. И докато Панчо Михайлов обяснява липсата на разкази, със желанието на белетристите да насочат перото си към по-големи трудове, което съвсем не е така, Челкаш смята и което е истината, че една от причините за това е недооценяването на въпроса за разказа от страна на самите писатели . . .

Има една много верна мисъл изказана от А. К. Толстой, а именно, че да пишат могат и калфите, но да задраскват могат само майсторите. И още нещо — според него сигурен белег за зрелостта на една ли-

тература и отделен писател това е разказът.

При днешното положение, което се намира нашия разказ, можем смело да кажем, че е твърде зле.

Разбира се до колкото се нася на субективни причини, ние не можем да отречем съществуващите такива до 9 септември, обаче, все пак в областта на разказа се направи все още малко. Ние можем да поим надежни наши разказвачи: като Ангел Каралийчев, Панчо Вежинов, Ем. Станев, К. Калев, Люд. Младенчева, Ил. Водаров, Д. Чавдаров, Ив. Мартинов, то и Ст. Даскалов, които правят сериозни завоевания в това отношение. Тук му е мястото да спрем вниманието си на бягството на младите—начинаещите литературни творци на разказа. Да разтворим кой е литературен седмичник и списание. Едва ли ще намерим разказ, под който да се нахвърта на някой начеващ автор.

Такава е очевидно явление и то е явление: бягат към поезията дори към драмата, но не и към разказа. Нашият писател има широк поле за работа. Разкриването на новия живот залял стурната ни, на обществено политическите борби в недалечни години, новия човек — всичко това е прекрасна тематика за нашите разказвачи . . .

С една реч, да се замислим по въпроса за разказа, че и то не е по-малко важен от другия вид литература.

Ст. Великов

„ЛИТЕРАТУРЕН БЮЛЕТИН“

излиза всеки месец под редакцията на комитет като месечно издание на в-к „Освобождение“ — Шумен.

Суми изпращайте на адрес ред. в-к Освобождение — Шумен (за Литбюлетин).

Умоляваме всички литературни работници от цялата страна да изпращат материали за „Литературен бюлетин“ на адрес — Редакцията в „Освобождение“ — Шумен (за Литбюлетин).

Умоляваме всички които са получили „Литер. бюлетин“ за пласиране да отчетат незабавно.

Четете вестник

„ЛИТЕРАТУРЕН БЮЛЕТИН“

СТИХОТВОРЕНИЯ

На път за фронта

Ний надали ще имаме деца.
Със „татко“, никой няма да погали
душите ни, но нашише сърца
със друга обич са запалени.

Ний надали ще имаме жени
и думата „любимий“, непозната
във времето ще отзвъни
за нас.

Мечтатели

до вчера, днес се бориме
за светли дни и щастие на хората
по цялата земя,

а като химн

над нас звучи на боя грохота. . . .

Емил Абджиев

Вечер

В такава тъмна вечер, може би,
ще спреш сама пред моя некролог,
сама пред краткия му текст: „убит“
и ще се взреш на улицата в локвите.
Така е може би кръвта изглеждала,
кръвта разплискана, от раните изтекла,
а мъртвите очи натъм сагледали,
където е свободното отечество.

И дълго са шумели тежки танкове
по пресните следи на окупатора,
а после тишината е застанала
над неговия хладен труп с апатия.

В такава тъмна вечер, може би,
пред моя черен некролог сама,
ще прочетеш злокобна вест: „убит“
далеч в унгарските поля през май“

1945 год.

Петър Горунов

Аз да не съм без съзнание брей! А? Хлапак такъв! Марш! До де не съм взел някой пърт!

—Не ме пуцай ако искаш. извика Камен и побегна към къщната врата. Аз ще избягам, но пак ще отида. Разбираш ли! Пак ще отида!

—По дяволите ако щеш върви, махна нервно с ръка бай Рангел и премина през широкия двор. После влезе в обора и подсвири на конете да се не стрепнат. Потупа по гърба младата кобилка и се замисли. „Сигурно и хората мислят, че аз съм хептен без съзнание, щом не пуцам Камена... По дяволите пък! Нека мислят както си щат! Какво да направя най сетне! Няма да се раздери я! Нали ще кажат някои: „Не може двата и края да свърже, а пуцнал сина си по разни бригади“. То пък не е само туй... Едни тъй ще кажат, други инък... Хай да му се не види! Какъв свят настана! А и Камен ще се срами пред дру-

гарите си. Има да му натякват в очите. Има да му се смеят. „Момичетата доде са момичета отиват, а той останал при баща си на село“. Чудна работа. Как да я нареди човек? — Тъй, ни инък. . .

Досега бай Рангел никак не беше се замислил по тоя въпрос. Като каже веднъж „може!“ и свършено. Но от тоя ден то сериозно се замисли. Като че ли нещо му тежеше. Измъчваше го. Не смееше да погледне Камена в очите. Някога ще излезе между хората, а те погледнеш завързали разговор за младежката бригада и току го поглеждат. Досега се бай Рангел. За него не мекват. А пък и другарите на Камен в последно време не жени минават край него. Някога онзи ден го среща Велка. Как на леко с глава и някак студено премина покрай него. А как весело го поздравяваша преди. „Уж дребна работ-

СЕЛО БОРОВО

КНИГИ КОИТО НИЕ ЧЕТЕМ

СТИХИЯ

Пред пламъчето на свеща
поета гласно обеща
критиците да прикове
със 10 тома стихове.

Но после туй му не хареса
— днес пишат стихове безвброй,
затуй намисли за пиеса,
в която сам да е герой.

Пиесата е древно нещо
и после.. липева някак тема,
но днес десницата му вежда
чертав схема
за поема.

Поема! Лирика! О, не!
и вместо римите да гони
рими влед седмица поне
да пустне книжа фейлетони.

Опита се, но след това
от нова въдица примамен
започна първата глава
на цяла серия романи.

Жилин

Здравко Петров

БЕСЕДА СЪС СЪТРУДНИЦИТЕ

Ст. Л. Щърков — И двете
слаби. Дели-Орман не може
да се сравнява с „есенен лист
отбрулен“. В стихотворението
„Мирът на село“ рефренът
трябва да бъде на края на ку-
плета, а не по средата. Рабо-
тите още много—преди да печат-
тате.

Венка Иванова — Не е ли-
шено от чувство, но ще трябва
още да се преработи. Вне-

сете по-голяма определеност в
стихотворението. Чакаме други!

Г. Селяшки — Технически
слабо. Обърнете повече внима-
ние на музикалната страна на
стиха. Стози накълцан стих дал-
еч не ще отиде. Вземайте уроци
от класиците на формата—наши
и чужди.

Тодор Иванов — Образите
придават известна живост на
стихотворението, но това съвсем
не е достатъчно. Нужно е по
искрено чувство. Чети поезията
на големите майстори!

Стефан Великов—Статията
ви поместваме.

Б. Ст. Рикалов—Почти вен-
чки рими окончат на една и
съща гласна. Това внася из-
вестно еднозвучие в стихотво-
рението. Идеино добре постро-
ено, но художествената страна
си остава слаба.

Ичо—Варна—Едно механич-
но сглобяване на отделни ду-
мички далеч не дава художест-
вен образ, а още повече поема.
Думата „Напред“ е употребе-
на до втръсване близо 10 пъти
Волния стих е труден, затова
по-добре ще е да го напустне-
те и да се заловите за класи-
ческия. Работете сериозно.

Н. Петров — Работата ви
влиза. Пращайте!

—Камен Рангелов.

—Браво, пожелавам ти да
бъдеш първенец! Поздрави мла-
дежа и продължи записването
на новите кандидати.

После хората си разотидоха,
а бригадирците останаха. Бай
Рангел тръгна по калната ули-
ца някак доволен, че изпълни
желанието на сина си. Усмих-
ваше се в тъмницата и си шеп-
неше: Нека сега всички знаят,
че аз не съм без съзнание чо-
век. Когато сви край низкия
трънен плат той спря и се
вслуша. До ушите му долиташе
песента, която младежите поде-
ха дружно в читалището:

„Хей поле широко, широ-
ко зелено хай, и ти Балкан,
ти роден, хей Балкан
ти наш...“

Бай Рангел махна с ръка:
Ама че свят настанал Иди че го
разберил!

Печат „СПАС ПОПОВ“ - Шумен
1947 — № 122

Тясен кръг художествени
творби са посветени върху съ-
битията на 1923 година, но при
все това между тях се намират
талантливо написани разкази и
романи.

Като един от най-сполучли-
вите в тая област си остава
романа на Кр. Велков — „Село
Борово“.

Две десетилетия минаха от
тогава, когато за пръв път ста-
на известно на българския чи-
тател името на Кр. Велков, и
то в страниците на сп. „Нов
път“. В това списание той се
криеше зад своеобразния, зву-
чещия псевдоним — „Кешин
Първан“. По същото време на-
печата няколко хубави разказа
в „Нов път“, третиращи теми
из септемврийските събития.

Няколко години по-късно той
издаде крупната си художест-
вена творба „Село Борово“
(1932 г.), която предизвика го-
лям интерес сред прогресивна-
та литературна общественост и
бе разгледана като значителен
принос към създаване на ориги-

нална пролетарска беле-
тристика.

Ето накратко що е „Село
Борово“:

Живота в предбалканското
село Борово съвсем не тече
„идилчно“. Жестоката експло-
атация, на която е подложено
трудящото се население от
страна на местните селски ту-
зове предизвиква неговото ран-
но обедняване и пролетаризи-
ране и от там го прави добра
почва за социалистическите
идеи. Така постепенно класови-
те отношения между тия две
групи с всеки изминат ден ста-
ват все по изострени и враж-
дебни, които отношения дове-
ждат до конфликт. Израз на
класовата борба се явява въз-
станието през септември 1923
година, което е кулминационата
точка на фабулата на романа.

Главните герои са разпреде-
лени в два враждебни един на
друг лагери.

В единия лагер е експлоата-
тора Нако, храненика му Банко
и др.

а в другия, Марин, племенник
на Нако. С него е още Игнат,
дъщерята на учителя Василев
и всички отруден боровчани.

В лицето на Нако, авторът
на романа, майсторски е типич-
но изобразил един представител
на селския „елит“, който безми-
лостно ограбва селяните, за да
утоли своята страст към тру-
пане печалби, а за да постигне
това той си служи с най-долни
средства и похвати, като напр.
притежаването на фалшиви до-
кументи за експроприацията на
гората.

Още в началото на романа
настъпва разрыв между богата-
ша Нако и племенника му Ма-
рин, поради това че двамата
имат различни места в живота:
Нако е селски капиталист—ко-
жодер, който трупа своите ка-
питали за сметка на непосил-
ния труд на пролетаризираните
селяни, а Марин е класовоосъз-
нат пролетарий, който добре
знае своето място в борбата за
хляб. Марин повежда борба
срещу експлоататора Нако, съз-
дава партийна селска организа-
ция, която възглавява, освен
това към тях се присъединяват
бедни селяни.

През септемврийските дни на
1923 година селяните възстават
и обявяват селско-работническа
власт.

Макар че възстанието на се-
ляните няма характер на селска
жакерия, макар че е замислено
и организирано старателно, все
пак при самото му провеждане
се допускат груби тактични
грешки и слабости, които до-
насят гибелта на селската ко-
муна.

Тук автора изпъкна като до-

МИСЛИ афоризми

„Писателят е длъжен да бъ-
де един от най-културните хо-
ра. Иначе какъв писател ще
бъде той, ако неговото култур-
но ниво бъде по низко от това
на околните. Кого и на какво
тогава ще учи той.“

М. Калинин

„Преди да почнеш да пи-
шеш, научи се добре да мис-
лиш.“

Хораций

„Да подражаваш, значи да
живееш по чужд ум, с чужди
мисли, с чужд талант.“

Белински

„Да пишеш добре — това е
едновременно да мислиш доб-
ре, да чувствуваш хубавото и
добре да го предаваш, това е
да имаш ум, душа и вкус.“

Бюфон

„Книгата, може би, е най-
сложното и велико чудо, от
всички чудеса, сътворено от
човечеството по пътя към не-
говото щастие и могъщо бъ-
деще.“

М. Горки

„Две сили най-успешно съ-
действуват за възпитанието на
културния човек: изкуството и
науката. Тия две сили са съе-
динени в книгата.“

М. Горки

„Книгата е живота на наше-
то време.“

Белински

„Хубавата книга, като добро-
то общество, просвещава и
облагородява чувствата и нра-
вите.“

Н. Пирогов

„Има книги които се четат,
има книги които се изучават
от търпеливите хора, има кни-
ги които се пазят в сърцето
на нацията.“

Л. Леонов

„Къща, в която няма книги,
прилича на тяло без душа.“

Цицерон

Петко Пенчев / завръщане

Конете се носят ритмично по пътя.
Безумно се плъзга шейната напред.
Дърветата свеждат оголени пръти
И сякаш размахват ръце за привет.

Далече на изток се губи реката.
Във ляво синее ромънския бряг.
Коларя размахва камшика в ръката
и литва шейната по гладкия сняг.

В ръцете подуты игли се забяват,
а вятърът шибя лицето ми с лед.
Но някаква радост сърдцето опива,
обгърнала плътното полето отвред.

През закнижения, заледен прозорец
се провират лунните лъчи.
Аз прекрачвам прага и разтворени
ме посрещат множество очи.

—Батю, батю е!—извикват малките
и се втурват през глави към мен.
Баба разтреперана прегръща ме:
—Я виж синко как си зечервен!

Малките немирници разпитват ме.
Баба ми се кара и се мръщи:
—Оставете го! Навънка се измитайте
Почини си чедо в къщи!

—Ха мини се постопли до печката.
Колко ли си мръзнал в този път?
И забравил онзи град, далечния,
седнах в топлия приятен кът.

Гонят се по стаята измазана
сянките на вечерна тъга,
а във мен трепти недоизказана
радостта, че пак съм у дома.

мисли си бай Рангел, а хората
ме гледат криво! Ето и жена
му... И тя му натяква. „Рангеле,
казва, защо ли не пуснеш Ка-
мена да отиде с другарите си.
Пустата му работа! Все с него
ли сме я вършили до сега! Е,
два месеца ще я бутаме как
да е. Защо ли се инатиш, че
не го пуцаш. Да го не гледам
да се мръщи такъв.“

Доста време вече Камен нито
молеше баща си, нито му спо-
менаваше за бригадата. Той
беше решил твърдо: Дойде ли
време да заминават бригадир-
ците, ще избяга от баща си, но
пред другите няма да се засра-
ми. „Чудо да стане, ще отида,
си казваше той.“

Една вечер бе разгласено
общоселско събрание. Щял да
говори някой от града за мла-
дежката строителна бригада.
Бай Рангел настани добитъка
и побърза да не закъснее. Ко-
гато влезе в читалищния салон,
струваше му се, че всичките
хора извърнаха очи към него.

Наистина той много рядко хо-
деше по събрания и сега хо-
рата се почудиха някак. Някои
даже се побутнаха и скрито
посочиха към него. Смути се
бай Рангел и като сне големия
си калпак, премина най-накрая
и се слогна в ъгъла. Салона
гръмна от ръкоплекания, ко-
гато пред масата застана мла-
дежкия оратор. Един такъв,
висок, строен, с буйна коса. От
усмихнатите му очи лъхаше
сериозност, присъща на добри-
те оратори. Той махна леко с
ръка и салона утихна. Силният
му спокоен глас привлече вни-
манието на всички. Слушаха
хората, а хубавите думи на
младежа пореха тишината и ся-
каш залагаха дълбоко в сърца-
та им. Може би, мнозина сега,
с искренна болка съжаляваха:
Защо не са млади. Защо не са
на годините на своите деца, за
да бъдат в редиците на тая
могъща армия на труда. За да
участват в изграждането на туй
величествено дело. „Сега по

лицето на младежа нямаше
нито следа от предишната
усмивка. С пламнали очи, с
прояснено чело, той продължа-
ваше да говори с ентузиазма
на човек, убеден до смърт, в
правотата на собствените си
думи.

—Другари, няма по голяма
чест за тая баща и за тая
майка, които с готовност изпра-
тай своя син или своята дъще-
ря, да градят с младежка жар
нашата млада република.

Бай Рангел слушаше с наве-
дена глава. От време на време
ще повдигне очи да погледне
слушателите. Когато оратора
говореше за съзнателните ба-
щи и майки, нещо сякаш го
рязна тъй, и той наведе глава.
„Дали сега всичките хора не
мислят за него. Дали не го
хулят в себе си, че не пуца
Камена.“ После отново поглед-
на към сцената, когато оратора
завършвайки прикани младе-
жите да се запишат в бригада-
та и апелира към тяхните ро-

дители да не ги спират. „За-
щото, каза той, те отиват да
градят с своя труд един щаст-
лив живот за себе си, за целия
български народ.“

Ръкоплеканията утихнаха.
Бай Рангел потърка челото си.
Помисли малко и се изправи.

—Слушайте, извика той, ис-
кам да кажа нещо.

—Кажки, кажки! Не се стесня-
вайте другари. Питайте за
всичко, което ви е неясно, ка-
за младежа и после впери пог-
лед към ъгъла на салона.

—Аз няма какво да питам.
Вече всичко ми е ясно като
бял ден. Искам да кажа това...
Запишете и моя син!...

Целият салон гръмна от ръ-
коплекания: Браво, bravo на
Рангела.

Бай Рангел надяна калпака
си и тръгна към вратата.

—Чакайте! Кой е вашият син?

—Аз!—извика някой.

—Името ви?

ГОГОЛ

ЕДНА НОВА КНИГА

Преди 95 години, на 5 март 1852 година, след като изгори ръкописа на втората част на „Мъртви души“, след мъките на тежка душевна драма, почина Гогол.

В едно писмо Лев Толстой посочи Гоголя като най-ярък представител на руския реализъм. И наистина. С реалистичните си изобличителни произведения Гогол се постави наред с великите реалисти: Балзак, Дикенс и Стендал.

В Италия, Гогол бе принуден да отиде, Гогол работи над капиталното си произведение „Мъртви души“.

„Като четях на Пушкина първите глави на „Мъртви души“, лише сам Гогол в „Избрани места от преписката със свои другари“, Пушкин, който постоянно се смееше при моето четене, започна малко по-малко да се мръщи, а накрай етана съвсем мрачен. Щом се свърши четенето, той извика с пълен от мъка глас: „Боже, колко е тъжна нашата Русия!“

Помещиците са изобразени там като безмилостни експлоататори на закрепостените селяни.

Гогол е дал ясно да се разбере, че отрицателните герои в повестта (като Собакевич, Ноздрев, Плюшкин и др.) дължат своите долни качества на гнилия обществен крепостнически строй.

Съветският литературен критик Тимофеев пише за „Мъртви души“, че то е във висша степен народно произведение, защото в него с огромна сила е разобличено дворянството, една от класите, които потискаха руският народ. Тая книга е изиграла голяма роля за официалното премахване на крепостничеството в Русия.

Каква бе епохата, която се отрази в произведенията на Гогол? Една безправна поробена Русия, потънала в мрака на страшното крепостничество, мълчеше, смазана под тежкия юмрук на царя деспот. Само подкупничеството, рушветите, низките човешки страсти се ширяха свободно из необятната руска земя.

Дойде Гогол и освети с ярката светлина на своя гений всички тъмни страни на руския живот. Със смях през сълзи се смееше той над всички долно, подло и пошло. Затова интересът към създателя на художествения реализъм, към великият повестувател, към ненадминатия сатирик расте непрестанно. Днес Гогол живее в сърцата на милиони хора. Неговото богато, многолико творчество (да си спомним за безсмъртната му комедия „Ревизор“, за историческата му повест „Тарас Булба“, за „Женитба“, „Старосветски помещици“, „Шинел“, „Сорочински панаир“ и много, много други) му осигури навеките места до „Слънцето на руската поезия“, до създателя на новата руска литература, до Пушкина.

Към края на живота си Гогол изпадна в мистицизъм, зае се да проповядва примирение с крепостническия строй, което даде повод на Белински да му напише писмо, което обиколи всички къщи на великата руска земя като лъч в тъмна нощ. Достоевски беше осъден на смърт, впоследствие помилван и пратен на каторга в Сибир, именно за това, че в кръжока на Петрашевски е слушал четенето на това писмо Гогол умря като мистик, но ще живее и то вечно като велик писател реалист.

Крум Арнаудов

Из „Нови мисли върху естетиката“

Да бъдеш реалист, значи да застанеш в сърцето на действителността. В това отношение стойността на една художествена творба зависи от истината и богатството на опит, които тя изразява.

* * *

Артистите са действително реалисти, когато провеждат в творбите си не грубата действителност такава, каквато „обективистите“ си я представят: изложена на предполагаем наблюдател, стоящ някъде над

класите; не дори простата „ежедневна“ действителност, но драматическото създаване на една нова епоха и нейните стремежи към нов живот и ново общество. В наше време литературата може да бъде реалистична, само ако бъде оживена от идеята за социализма и любовта към работническото движение, ако е обширна, всеоткриваща, разнообразна в тясна и неразривна връзка с работническото движение.

Валентин Марков

ИЗ ТИХИЯ ГРАД

Среща го всяка сутрин, когато отива на работа и всяка сутрин най-любезно ме поздравяваше. По-късно научих, че поздравявал все така любезно всички служещи в форма, а особено — милиционерите.

Викаха му „Камбура“. Защо — не зная. Гърбица нямаше, но затова пък корема му беше забележителен. Облечен в мръсна жилетка, препасан до половината с широк, златен кордон, тоя корем дръзко се измъкваше напред, във от палтото и винаги щом го срещнеш си мислех — от какво живее тоя човек в тия дни?

Той, очевидно, решил въпроса отдавна, вече не се измъкваше с него. Снемаше редовно обезцветената си шапка, мазлото, с касапска червенина лице, се разтягаше в угодническа усмивка и показваше на света няколко жълти, криви зъба.

Имал няколко магазина в града и имоти някъде. Положението му на рентие му позволяваше да живее както си ще. Вся-

ка сутрин слизаше надолу, денът прекарваше по кръчмите а вечер се връщаше винаги пиан. Ходеше мръсно облечен и винаги се оплакваше че няма. Може би затова хората от града го презираха.

Една сутрин слязъл, по разписание, в кръчмата на Милю. — Милю, казал, дай една сливова, ама с мезе, — и се усмихнал със своята усмивка. — Мезе няма, отговорил срдито Милю въпреки професионалната си любезност, комисаря не дава.

Камбура спрял до тезгяфа, огледал се и, като видял, че няма никого още, започнал да псува комисарите и всички безбожници.

— Те ще ни уморят, Милю те, викал той и махал във въздуха дебелите си къси ръце. Ще ни уморят и всичко ще ни вземат. На старини гладни ще ходим . . .

Разговорът продължил вече в приятелска атмосфера. Поговорили двамата събрата, по-

плакали се един на друг. Изпили по една сливова, после още по една, после минали на вино. Поразшетал се Милю, позавадил туй-онуй. Нали били самички?

Ако имаше още някой, би чул, как Милю споделил с Камбура вестта за някакво ново убийство и съвсем поверително му казал, че Офето май един по един ще ги изчисти.

— Дойде милиционер, вземете и . . . свърши, разправял Милю, а Камбура мрачно пиел. От време на време някой влизал за цигари. Тогава Камбура се опитвал да се усмихне и повтарял:

— Право е, няма нужда от мезе, народа гладува . . . и се уригвал.

Към обед се смъкнал надолу. Минал през „3-те тополи“, отбил се в „Бялата мечка“ и накрая отседнал в „Малкия Пашпур. Макар, че прехвърлил мярката, разписанието си не нарушил. Вървял, пил, пак вървял, а в главата му се въртяли думите на Милю: „ . . . Дойде, вземете те и . . . няма те вече . . .“

Пашпура го видял, че е за в

къщи, но . . . клиент пъди ли се? Сложил му шишенце и чаша на масата и си продължил работата.

Седи Камбура и бавно мисли: „ . . . Ще ни изядът . . . всичко ще ни вземат . . . дойде милиционер, вземе те и . . . няма те . . .“

Някак му домиля за самия него. Как ей така ще ти вземат живота? Прииска му се на всички да разправи как му е мъчно, че него, Камбура, някоя вечер . . .

В тоя момент вратата се отваря и студена струя въздух удря Камбура в лицето. Той погледна към вратата и спрял да диша. На вратата стои милиционер и го гледа. Дебелите му пръсти пушат чашата и се улавят за ръба на масата. Краката му сякаш са вързани под масата. Облива го студена пот. Ето, гледа го, все него гледа. Ами ако . . . ?

В тоя момент милиционера се обръща и почва да приказва с някого. Камбура изкача през вратата и хуква.

Нашата песен

Песен се носи

могъща и бойка
над цялата родна страна.

Момци я подхващат,

пригласят девойки
и хиляди воли се вливат в една.

И в нашата песен няма тъгата

по разни неверни жени.

Не плачимо ние по нежния вятър
и по незнайни страни.

В нашата песен се пее за Максим,

за Маруся, за фабричния стан.

На нашата песен ритмично пригласят
и тежкия чук и стоманата.

И ето в полето

тракторен пукот,

момци и девойки вървят.

Пролетен вятър косите раздухва,
те в творчески огън горят.

Песен се носи

могъща и бойка
над цялата родна страна!

Момци я подхващат —

пригласят девойки
и хиляди воли се сливат в една!

Никола Петров

Лит. кръжок „А. Стрешимиров“ — Варна

Бригада

Колите се носят в сред нивите росни
и ние сме весели в тях,

със песен отлита бригадата млада
със песен и радостен смях.

А пътя е опната сребърна лента

през ниви от жито и мак,

очите несвикнали радостно гледат —
летиме и гледаме пак.

Пред нас са се сгушили и сякаш ни слушат
къшурки на малко селце,
а ние усмихнати за поздрав запяваме
и махаме кърпи в ръце.

Възторжено срещат ни, очаквани гости,

бригада желана дошла.

И почваме работа в топлата пролет
тъй както и в други села. . . .

Захаринка Йовчева

баче, нито за миг не забравя от къде гледа природата и бобата която води.

В „Нощ над София“ постова дава чувствата, които го вълнуват, когато наблюдава настрада и гори родния град.

В „Сашка“ (която според не е най-силната творба), е пресъздадена с рядка художествена борбата и смъртта на роинята от неговия отряд — Сашка. Това ни напомня поезията на Зоя.

Книгата завършва с поема „Ленин“.

Стиховете носят идейната наситеност на активния и безкомпромисен борец, белега на непосредствената преживелост. Стихът е енергичен, стегнат, нервен, като борбата, в която той гори. Тежките условия, при които е творил не лишават творбите от лиризмът и нежност. Най-често над тях се надига урагана към врага, макар че чужд на гръмката фраза, (която за нещастие се вмъкна в нашата литература след 9 септември и допринесе твърде много за художественото и по-нижаване) Веселин Георгиев употребява на места шаблонни изрази. Особено дразнещо това в цикъла „Антология“, работите в тоя цикъл се отличават изобщо с по-слаба художественост.

Стихосбирката художествено претворява партизанското движение и е ценен художествен документ. С „Партизански песни“ Веселин Георгиев се налага на нашата литературна общественост. Прави впечатление обаче, че живота след 9 септември не е намерил отражение в творбите му. Съдейки за творческите му възможности ние имаме основание да се надяваме, че богатия със събития и сериозни успехи живот след 9 септември ще намери отражение в поезията му.

Да вярваме, че това няма да остане пожелание.

В. Каменов

Някои художници които се другари, ме очудват, признавам, с техните чудни изобретения от които не чувствавам нужда. Техните творби ме обръкват, въпреки всичкото ми доброжелание, и ме правят да не разбирам и чувствавам, какво е това. Най-странното е, че те употребяват термина „реализъм“. Думата „реализъм“ не е етикет който може да се лепи на каквато и да е стока.

Пиер Ерве — в. „Аксини“

Електрическите крушки се люлеят, смешно се криви тролеяра. Стените се накланят и се блъскат отгоре му. Той бяга. Препъва се, опира се о стените, но бяга.

— Ами, ако ме чакат нагоре? — преминава му през ума. Крива в тополената улица. Тихо шумолят стройните тополи . . . глухо бълболи придошлата река. Камбура бяга в сянката на дърветата. Чува сякаш стъпки. „Она ще е“, мисли си и ступената пот го облива наново. Бягайки се обръща назад. Кръкът му хлътва в някаква празнина. Политва целия. Ръката му се удря в перилата на мостика, но не успява да се хване.

На сутринта го намериха давен в малката река, течаша сред града.

— Пак е бил пиан, обажда се някой от любопитните, и улучил моста.

— Какво ли ще станат газините му? пита друг.

— Ще ги направим държани, обажда се трети, засвири с уста прекъсната мелодия забързва надолу, за да не късне за работа.